

OPGAVER TIL LÆSERAKETTENS HISTORIER: MELLETRIN

Indhold

Resumeer af LæseRakettens historier til mellemtrinnet	2
Digitale opgavebøger i Book Creator og Bookie.....	3
Opgaver til Fakta om Ghana i Book Creator eller Bookie.....	3
Opgaver til Bilengban	3
Opgaver til Happy.....	7
Opgaver til En verden af sand	10
Opgaver til Rafik	11
Opgaver til Edderkoppen og visdomskrukken.....	14
Opgaver til Rahi	15
Opgaver til udvalgte Verdensmål	18

RESUMEER AF LÆSERAKETTENS HISTORIER TIL MELLEMTRINNET

Bilengban er 11 år og går i 5. klasse. Han bor i en lille landsby, Kitulanboni. Bilengban har en plan med sit liv. Han kan godt lide at gå i skole, han laver altid sine lektier og han vil gerne være læge. Familien har hverken vand eller strøm. Bilengban henter vand ved floden sammen med de andre børn. Han hjælper sin far i marken og laver sine pligter. Han drømmer om at blive læge, så han kan hjælpe folk i landsbyen, hvis de bliver syge eller bidt af en krokodille.

Happy er 10 år og går i 4. klasse. Hun bor i en lille landsby, Inagnamboni. Hun kan godt lide at gå i skole. Hende far er høvding. Han var også med til at bygge byens første skole for ti år siden. Det er en lille skole med fem lærere. De mangler bøger og møbler, men hele landsbyen samarbejder for at gøre skolen bedre. Happy samler sheanødder med sin mor og hjælper til derhjemme. Hun ser op til sin kvindelige lærer og drømmer om selv at blive lærer. Ingen af hendes forældre har gået i skole.

En verden af sand handler om pigen Clara, der vil gøre alt for at komme i skole, så hun kan opleve verden uden for den by, hvor hendes far er bykonge. Men her er det tradition, at piger ikke går i skole og ikke rejser. Men Clara sniger sig uden for murene og ned til skolen alligevel, og hendes far opdager, at piger sagtens kan gå i skole og blive dygtige og rejse rundt i verden.

Rafik er 11 år og bor i Langa. Byen ligger nord for Tamale, der er den største by i det nordlige Ghana. Rafik er muslim og beder fem gange hver dag, han taler mange sprog, og han kan godt lide de sjove engelsktimer, hvor hele klassen synger, leger og bevæger sig, imens de lærer. Han drømmer om at se verden og blive militærlæge – ligesom dem, der hjalp ham, dengang han fik sit ar i panden. For så kan han hjælpe andre.

Edderkoppen og visdomskrukken er et folkeeventyr fra Ghana, der handler om en edderkop. Han ville gerne være den klogeste i verden. Derfor samler han al viden i en krukke og vil gemme den i et træ. Men han kan ikke klatre op i træet med krukken på maven. Da hans søn foreslår, at han tager krukken på ryggen, indser han, at han ikke kan eje al viden alene. I stedet slår han krukken i stykker og visdommen bliver spredt over hele verden.

Rahi er 14 år og går i 7. klasse. Hun bor i Moglaa sammen med sin onkel og tante for at kunne komme i skole. Rahi er den første i sin familie, der går i 7. klasse og er kommet i anden del af grundskolen. Hun går på en særlige skole kun for piger. Rahi har pligter i huset. Hun laver shea-smør, henter vand og passer familiens perlehøns. Hun er sjov, og hun kan altid få de andre til at grine. Men når det gælder skolen, er hun alvorlig og gør sig umage. For hun har en drøm om at blive sygeplejerske.

DIGITALE OPGAVERBØGER I BOOK CREATOR OG BOOKIE

Til Skoletubes værktøjer Book Creator og Bookie er der udviklet en digital bogskabelon, hvor eleverne kan arbejde multimodalt med LæseRakettens tekster. Skabelonen rummer opgaver til alle tre indskolingstekster, og den indeholder både LæseRakettens tekster samt videoer og billedserier. Skabelonerne kan redigeres og tilpasses efter, hvor mange opgaver dine elever skal arbejde med. Under hvert kapitel i det følgende findes en lille beskrivelse af opgaverne til hver af LæseRakettens tekster i bogskabelonen.

Sådan gør du

Afhængig af om din skole bruger Book Creator eller Bookie åbner du det rette bibliotek. Find link via hjemmesiden og følg vejledningen her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

OPGAVER TIL FAKTA OM GHANA I BOOK CREATOR ELLER BOOKIE

”Her er Ghana” på side 4-7 i den digitale bogskabelon til mellemtrinnet i Book Creator og Bookie giver eleverne et kort over Afrika. Ghana er markeret på kortet. For at løse de efterfølgende opgaver skal eleverne læse side 9 i LæseRaketten, der findes på side 3 i bogskabelonen. Der linkes samtidig til artiklen *Fakta og tal om Ghana* på hjemmesiden. Opgaven kan varieres i omfang, så den passer til elevernes niveau. Der kan eventuelt indsættes nye sider i bogen.

Du finder det her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

OPGAVER TIL BILENGBAN

Lad eleverne læse om Bilengban i LæseRaketten, læs højt for dem eller lad dem lytte til historien i app'en: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten-i-det-nordlige-ghana/>

Se filmen og billedserien om Bilengban på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/bilengban/>

Bilengban i den varme stol

Når I har læst historien om Bilengban, ved I mange forskellige ting om ham. Men der er også noget, I ikke ved så meget om. Sæt Bilengban i ”den varme stol” og stil ham nogle gode spørgsmål.

- Lad hver elev formulere 3-5 gode spørgsmål. Spørgsmålene kan også formuleres i mindre grupper.
- Gennemfør et par runder med 2-3 elever i den varme stol. Det er vigtigt, at eleverne i den varme stol forsøger at leve sig ind i børnenes historier.

Når I er færdige med den varme stol, kan I samle op på elevernes spørgsmål og svar i klassen. Derefter kan eleverne skrive et ekstra afsnit af Bilengban's historie eller lave en tegning, som fortæller om den vigtigste oplysning, de/I fik i 'den varme stol'. Opgaven kan laves alene, i makkerpar eller i mindre grupper.

Skriv et postkort til Bilengban om dig selv

I mange år har det været muligt at sende et postkort til nogle af børnene fra LæseRaketten. I år kan I sende postkort til Bilengban. Lad eleverne lave postkort med fine tegninger og tekst om dem selv, og måske om hvordan det er at læse om børnene fra Ghana. Teksten må gerne være på engelsk, så Bilengban kan læse jeres postkort. Læs mere her: <https://heleverdeniskole.dk/send-post-til-ghana/>

Skolen er vigtig - klassediskussion

Bilengban går i 5. klasse og drømmer om at blive læge. Det er gratis at gå i grundskolen i Ghana, men hvis han skal læse videre og blive læge, skal familien betale for hans uddannelse. Her kan I besøge forskellige skoler i Ghana, læse om skoledagen, fagene, undervisningen og udfordringer med at få børn i skole: <https://heleverdeniskole.dk/skole-i-ghana/>

Diskutér følgende spørgsmål i klassen:

- Hvorfor er det vigtigt at gå i skole?
- Hvad tænker I om, at nogle børn i verden ikke kommer i skole eller ikke lærer nok i skolen?
- Hvorfor tror I, nogle børn ikke kommer i skole?
- Hvordan tror I, deres hverdag ser ud uden undervisning – hvad laver de?
- Hvordan ville jeres hverdag se ud, hvis I ikke gik i skole?
- Hvad betyder det, at uddannelse er en rettighed? Og hvad tænker I om, at 67 millioner børn i verden ikke kommer i skole?

Verdensmål 4 handler om, at alle børn i verden skal gå i en god skole inden 2030. Det kan I læse om her: <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-4-skole-i-ghana/>

Tal sammen i klassen om, hvad uddannelse af god kvalitet betyder. I kan lave en brainstorm i klassen med et mind map over, hvad en god skole er. Hvilke forventninger er der til lærere og elever? Eleverne kan også diskutere, hvad der er godt ved deres egen skole, og hvad der kunne blive bedre. Lad eleverne blive enige om de vigtigste punkter, og udform en liste om den ideelle skole.

Brug jeres lister til at udfylde "skole-hjerter". Så kan I let deltage i aktionsugen og være med til at sende alle børn i skole. Find skabeloner og mere information her:

<https://heleverdeniskole.dk/aktionsugen-2023/>

Opgaver i Book Creator eller Bookie

I den digitale bogskabelon til mellemtrinnet i Book Creator og Bookie findes følgende opgaver til eleverne på:

Side 8-9: Her skal I møde Bilengban: De læser tekst og ser videoportræt

Side 10-13: Et glimt af hverdagen: Der laves et postkort ud fra billederne på siderne. De fortæller om Bilengban og hans liv i Ghana.

Side 14-15 Postkort til Bilengban: Der laves et postkort til Bilengban. De bruger billeder, tekst og tegning. I kan efterfølgende lave fysiske postkort og sende dem til Bilengban. Se mere på side 50 i LæseRaketten.

Side 16-17: En drøm og en plan: Bilengban har en plan for fremtiden og han kæmper for den. De fortæller om deres planer og drømme.

Side 18-19: Rent vand og sanitet: Der arbejdes med Verdensmål 6 - Rent vand og sanitet. De læser om Verdensmål 6 på hjemmesiden og laver en video.

Side 20-21: Verdensmålene: De skal nu på jagt efter Verdensmål i fortællingen om Bilengban. Der læses om målene på hjemmesiden.

Side 24-25: Skolehjerter: Der arbejdes med vigtigheden af god skolegang til alle. Lav efterfølgende skolehjerter til aktionsugen. Læs mere på side 48 i LæseRaketten.

Du finder opgaverne her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

Gå på opdagelse i Ghanas dyreliv

I LæseRaketten ser Bilengban et fodspor fra en krokodille. Han skal også holde gederne væk fra familiens marker. Lad eleverne læse om Ghanas krokodiller og andre dyr og landskaber: <https://heleverdeniskole.dk/dyr-og-landskaber/> Der lever selvfølgelig mange andre dyr i Ghana, som eleverne også kunne undersøge.

Snak om dyrene i klassen - hvad er deres karakteristika? Inddel eleverne i grupper, og lad dem forberede en præsentation af et af dyrene.

Eleverne kan undersøge:

- Levested
- Type
- Udseende
- Størrelse og vægt
- Levealder
- Føde
- Formering
- Antal
- Andet

Mal i fællesskab et stort billede af et landskab med savanne, flod, bjerge og landsbyer og placér de forskellige dyr dér, hvor de lever. Lad eleverne tegne dyrene selv eller farvelægge krokodillen, som kan printes fra hjemmesiden.

Lav et lykkedyr af perler

Bilengban tilhører konkomba-folket. For dem er krokodiller hellige, fordi de engang for længe siden hjalp folket med at slippe over en flod - væk fra angribere - og finde deres eget land. Det kan I læse mere om her: <https://heleverdeniskole.dk/religion-og-tro-i-ghana/>

Derfor slår konkomba-folket ikke krokodiller ihjel, selvom de nogle gange bider mennesker ved den flod, hvor Bilengban henter vand. For konkomba-folket bringer krokodiller held og lykke. Prøv selv at lave et lykkedyr af perler. Find opskriften her:

<https://heleverdeniskole.dk/lykkedyr-af-perler/>

OPGAVER TIL HAPPY

Lad eleverne læse om Happy i LæseRaketten, læs højt for dem eller lad dem lytte til højtlesning i app'en: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten-i-det-nordlige-ghana/>

Se filmen og billedserien om Happy på hjemmesiden:
<https://heleverdeniskole.dk/happy/>

Opgaver i Book Creator eller Bookie

I den digitale bogskabelon til mellemtrinnet i Book Creator og Bookie findes følgende opgaver til eleverne på:

Side 24-25: Her skal I møde Happy: De læser tekst og ser videoportræt.

Side 26-27: Happy kort fortalt: De beskriver styrker og særlige kendetegn ved historien om Happy, samt finder ligheder og forskelle ift. eget liv.

Side 28-29: Håb og Drømme: Det handler om Happys skolegang, forventninger og drømme.

Side 30-31: Mine drømme for fremtiden: De fortæller om egen skolegang, samt forventninger og drømme til fremtiden.

Side 32-33: Vi hjælper til: Der arbejdes med pligter hjemme og i skolen.

Side 34-35: Verdensmålene: De skal nu på jagt efter Verdensmål i historien om Happy. Der læses om målene på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/>

Du finder opgaverne her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

Hvad er en god ven? - klassesnak

På Happys skole står alle eleverne udenfor og synger morgensang hver morgen. Nogle af sangene handler om at være en god ven. Snak i klassen om:

- Hvorfor er det rart at have gode venner?
- Hvad gør mon Happy til en god ven?
- Hvordan kan man hjælpe andre til ikke at føle sig alene? Kan man hjælpe andre med at få venner?
- Lad eleverne lave ordkort, der fortsætter sætningen: "En god ven er..."
- Hæng alle ordkort op og beslut sammen, hvilke der er de 10 vigtigste.
- Lav et stort venskabstræ i klassen og sæt de 10 ordkort op på det. Træet kan males på en planche, eller I kan finde en flot gren, som I kan bruge.

Pligter og børnearbejde

Happy har forskellige pligter derhjemme. Det kan I læse om i LæseRaketten. Lad også eleverne læse mere om pligter i Ghana her: <https://heleverdeniskole.dk/pligter/>

Hvis børn har så mange pligter derhjemme, at det går ud over deres skolegang, er der tale om børnearbejde. I portrættet om Happy hører vi også om børn fra fulani-folket, der er hyrder og ikke går i skole. I kan læse mere om børnearbejde her:

<https://heleverdeniskole.dk/boernearbejde-i-ghana/>

- Lad eleverne lave en liste over deres egne pligter derhjemme.
- Tal om pligterne i klassen.
- Hvor lang tid bruger eleverne på deres pligter hver dag?
- Får de lommepenge?
- Synes de, det er i orden med pligter derhjemme?
- Sammenlign elevernes pligter med Happys - find forskelle og ligheder.

Hvis du vil vide mere om børnearbejde, kan du læse mere på hjemmesiden. Her har vi et helt tema om børnearbejde. For eksempel kan du læse om børnearbejdere i andre lande i verden. <https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/boernearbejde/>

Alle børn har ret til at komme i skole

Mange børn i området, hvor Happy bor, kom ikke i skole for ti år siden. De havde lang vej at gå til skole. I dag er der en skole i hendes landsby. Der er stadig børn som må blive hjemme og arbejde i markerne sammen med familien, så de kan få mad på bordet og måske tjene lidt penge ved også at ordne andres marker. Men flere børn kommer i skole end tidligere.

Alle børn har ret til at komme i skole. Det kan I læse om her: <https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/ghana/uddannelse-er-en-menneskeret/>

Det står også i Børnekonventionen. Den blev formuleret af FN i 1989 for at sætte ekstra fokus på beskyttelse af børn verden over. Læs hovedpunkterne i Børnekonventionen her: <https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/bornekonventionen/>

Tal om rettigheder i klassen. I kan for eksempel tage udgangspunkt i spørgsmålene:

- Hvad er en menneskeret?
- Hvorfor findes der en børnekonvention?
- Er Børnekonventionen på skoleskemaet på jeres skole? Hvordan?
- Hvordan kan man sikre, at menneskerettigheder bliver overholdt?

Når piger går i skole og har drømme - hold en tale

Happys forældre har ikke selv gået i skole. Men hendes far siger altid: *"Når man har gået i skole, kan man selv bestemme, hvad man vil med sit liv."* I dag skal Happy skrive en tale i skolen. Den skal handle om at være pige og have drømme for fremtiden. Læs om, hvor vigtigt det er at piger kommer i skole i faktaboksen på denne side:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/ghana/naar-boern-ikke-kommer-i-skole/>

Snak i klassen om:

- Hvad betyder det, som Happys far siger: *"Når man har gået i skole, kan man selv bestemme, hvad man vil med sit liv?"*
- Hvorfor ser Happy op til sin lærer frøken Arimiyaw?
- Hvordan der er forskelle på drenge og piger i Ghana?
- Er der forskel i på drenge og pigers muligheder i Danmark?

Lad eleverne forberede en lille tale om Happy. Talen skal handle om Happys drømme for fremtiden og hvad det betyder, at hun er pige. De skal skrive cirka 10 stikord og udvælge 4 billeder. Find billeder I frit kan bruge: <https://heleverdeniskole.dk/foto-og-film-til-fri-brug-2023/>

Eleverne skal øve sig på talen, som de holder for hele klassen eller for en gruppe.

Demokrati og høvdinge

Happys far er høvding. I kan læse om Ghanas demokrati og høvdinge her:

<https://heleverdeniskole.dk/hoevdinge-og-demokrati-i-ghana/> og

<https://heleverdeniskole.dk/ghanas-historie/>

Lad eleverne skrive ned, hvad de forbinder med begrebet "demokrati". Diskutér efterfølgende begrebet i klassen. I kan for eksempel diskutere:

- Hvad er demokrati?
- Hvordan virker et demokratisk samfund?
- Hvordan er et udemokratisk samfund?
- Hvordan og hvad bestemmer Happys far som høvding?
- Hvordan er høvdingedømmerne anderledes end demokrati?
- Hvad er en demokratisk skole?
- Hvad betyder det, at elever har mulighed for indflydelse i undervisningen?
- Hvis andre bliver behandlet dårligt eller uretfærdigt, hvilke muligheder har eleverne så for at gøre noget ved det?
- Hvorfor er det vigtigt at bruge sin demokratiske ret?

Lær en sang om bogstavet d på likpakpaani

I skolen synger Happy og hendes klasse en sang, hvor de knipser og tramper til. Her kan I lære, hvordan man gør: <https://heleverdeniskole.dk/laer-en-sang-om-bogstavet-d/>

Lær at lege ampe

Happy leger ampe med sine venner – både i skolen og derhjemme. Her kan du lære, hvordan man gør: <https://heleverdeniskole.dk/laer-lege-ampe/>

Lav mad som i Ghana

I LæseRaketten hører vi, at Happy skal have shinkaafa til aftensmad. I kan finde opskrifter på denne risret og andre lækre retter fra Ghana her: <https://heleverdeniskole.dk/lav-mad-fra-ghana/>. Måske kan I lave nogle af opskrifterne og servere et måltid for jeres forældre eller en anden klasse på skolen.

OPGAVER TIL EN VERDEN AF SAND

Opgaver i Book Creator eller Bookie

I den digitale bogskabelon til indskolingen i Book Creator og Bookie findes følgende opgaver til eleverne på:

Side 38-39: En verden af sand: De genfortæller historien ud fra illustrationerne.

Side 40-41: Historien fortsætter: Der digtes videre på historien om Clara. Der kan tegnes eller laves tegneserier i Pixton på Skoletube.

Side 42-43: En ny verden af sand: De ser på udviklingen i historien og forskellen på kønnene i deres liv.

Du finder opgaverne her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

Tæt på teksten

- Hvor i verden er vi henne?
- Hvad ved vi om Claras by? Giv eksempler fra teksten
- Hvor i verden, kunne byen ligge? Hvorfor?

- Er vi i nutiden – eller måske fortiden eller fremtiden? Giv eksempler, der kan underbygge jeres svar.
- På side 69 fortæller en rejsende om sine oplevelser ude i verden. Hvor tror I, han har været henne? Giv eksempler og lav eventuelt en ekstra tegning fra hans rejse.

Spil historien som et teaterstykke/tableau

Eller lav en film (begge dele kan laves i grupper, så hver gruppe præsenterer en del af historien). Historiens fem dele:

1. Claras by og besøget af den rejsende, som fortæller
2. Claras far siger nej til, at hun må komme med ud at rejse.
3. Clara får en ide og lister ned og henter juvelen på sin fars kontor.
4. Clara får hjælp af drengene og følges med dem i skole
5. Claras far kommer ridende ind på skolen.

OPGAVER TIL RAFIK

Lad eleverne læse om Rafik i LæseRaketten, læs højt for dem eller lad dem lytte til historien i app'en: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten-i-det-nordlige-ghana/>
Se filmen og billedserien om Rafik på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/rafik/>

Opgaver i Book Creator eller Bookie

I den digitale bogskabelon til mellemtrinnet i Book Creator og Bookie findes følgende opgaver til eleverne på:

Side 44-45: Her skal I møde Rafik: De læser tekst og ser videoportræt.

Side 46-49: Historien om arret: De fortæller en historie, der har haft betydning for deres liv. Der arbejdes med billeder, tekst og lyd.

Side 50-51: Læreren: Rafik fortæller om sin engelsklærer. Eleverne skal nu fortælle, hvad en lærer kan gøre for at gøre deres skoledag særligt god.

Side 52-53: Verdensmålene: De skal nu på jagt efter Verdensmål i fortællingen om Rafik. Der læses om målene på hjemmesiden <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/>

Du finder opgaverne her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

Interview med Rafik

Eleverne kan forestille sig, at de skal til Langa i Ghana og besøge Rafik. Lad eleverne arbejde sammen to og to om opgaven. De skal beslutte, hvad de gerne vil vide mere om Rafiks liv.

- Lad eleverne læse om det gode interview her: <https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/et-godt-interview/> og om opbygning af en artikel her: https://heleverdeniskole.dk/sites/default/files/media/hvs-pdf/hvs-2017-pdf/hvordan_opbygges_en_artikel.pdf
- Eleverne forbereder 10 gode spørgsmål, som de vil stille til Rafik.
- Eleverne skiftes til at interviewe hinanden ud fra de 10 spørgsmål.
- Bagefter skriver de interviewet som en artikel, der kan trykkes fx i skolebladet eller en lokal avis.

Religion og tro i Ghana

I portræthistorien om Rafik hører vi, at der både bor muslimer og kristne i Langa. Rafik er dagomba og muslim. Han beder i moskeen med sin far og derhjemme hver dag. Lad eleverne læse om religion og tro i Ghana: <https://heleverdeniskole.dk/religion-og-tro-i-ghana/> og om dagomba-folkets kultur og traditioner her:

<https://heleverdeniskole.dk/dagomba-kultur/>

Tal i klassen om:

- Hvad er særligt ved forholdet mellem muslimer og kristne i Ghana?
- Hvilke religioner kender eleverne i forvejen.
- Spørg eleverne, hvilke traditioner eller ritualer de har i deres familie.
- Hvilke højtider bliver fejret i elevernes hjem.
- Lav en liste på tavlen, og snak om, hvordan de forskellige højtider bliver fejret.

Lad eleverne udvælge en højtid, de fejrer i deres familie. Bed dem om at skrive et brev til et barn i Ghana og forklare om højtiden.

Sammenlign skoler

I portræthistorien om Rafik hører vi om, hvordan Rafik lærer engelsk ved at synge og lege. Lad eleverne lære mere om skoler i Ghana på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/skole-i-ghana/>

Snak i klassen om:

- Hvad synes Rafik om at gå i skole?
- Hvad tror I, Rafiks mor mener om at gå i skole?
- Hvorfor synes I, det vigtigt at gå i skole?

- Hvad tænker I om, at nogle børn i verden ikke kommer i skole eller ikke lærer nok i skolen?
- Hvorfor tror I, nogle børn ikke kommer i skole?
- Hvordan tror I, deres hverdag ser ud – hvad laver de?
- Hvordan ville jeres egen hverdag se ud, hvis I ikke gik i skole?
- Hvad betyder det, at uddannelse er en rettighed? Og hvad tænker de om, at 67 millioner børn i verden ikke kommer i skole?

Verdensmål 4 sætter fokus på, at alle børn i verden får en god uddannelse. Læs om Verdensmålet her <https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/ghana/verdensmaal-4-skole-i-ghana/> og <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/maal-4-kvalitetsuddannelse/>, og tal om, hvad uddannelse af god kvalitet betyder.

Inddel eleverne i grupper, der skal sammenligne deres egen skole med Rafiks skole. Hvilke ligheder kan de finde? Hvilke forskelle kan de finde? Bed dem også snakke om, hvad en god skole er. Lad eleverne blive enige om de vigtigste punkter, og lad dem derefter udfylde "god-skole-hjerter". Find skabeloner her: <https://heleverdeniskole.dk/aktionsugen-2023/>

Lav selv TZ og andre retter fra Ghana

Rafiks mor laver TZ – tou zaafi. I kan finde en opskrift på TZ og andre lækre retter fra Ghana her: <https://heleverdeniskole.dk/lav-mad-fra-ghana/> Måske kan I lave nogle af retterne og servere et måltid for jeres forældre eller en anden klasse på skolen.

OPGAVER TIL EDDERKOPPEN OG VISDOMSKRUKKEN

Tæt på teksten

Tal sammen i klassen om:

- Hvorfor er hovedpersonen en edderkop? Kunne det også være et andet dyr? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvorfor mon edderkoppen gerne vil være den klogeste i verden? Diskutér hvad man ville få ud af det.
- Hvad betyder det, at visdom ikke kan ejes af ét menneske? Giv eksempler på hvordan visdom deles (andre steder end i skolen).

Opgaver i Book Creator eller Bookie

I den digitale bogskabelon til mellemtrinnet i Book Creator og Bookie findes følgende opgaver til eleverne på:

Side 54-55: Vigtig viden. Der arbejdes med viden, Hvad er vigtigt. Hvem bestemmer, hvad der er vigtigt, og hvad man bør lære i skolen.

Du finder opgaverne her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

Fortællinger og folkeeventyr - digt selv en fortælling

I Ghana fortæller man historier til alle, der vil lytte med. Fortælling er en vigtig del af mange kulturer i landet. Hovedpersonerne i mange fabler og eventyr er dyr, men moralen handler om menneskers liv.

Lad eleverne gå sammen i små grupper. De skal selv finde på en historie om et eller flere dyr. Historien skal indeholde en pointe eller morale, der er relevant for mennesker. Deres historie kan starte med:

- "Kender I egentlig historien om edderkoppen, der ...?"
- Eller: "Kun stjernerne på himlen ved det med sikkerhed, men en gammel fortælling lyder: En antilope og en krokodille krydsede hinandens vej..."
- Eller "Før flodernes vand delte sig, var der engang et firben..."
- Eller noget de selv finder på.

Eleverne skal øve sig på deres historie, så de kan fortælle den til hinanden mundtligt. De kan også tegne illustrationer til.

OPGAVER TIL RAHI

Lad eleverne læse om Rahi i LæseRaketten, læs højt for dem eller lad dem lytte til historien i app'en: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten-i-det-nordlige-ghana/>

Se filmen og billedserien om Rahi på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/rahi/>

Skriv i Rahis dagbog

Lad eleverne digte en dag i Rahis liv. Skriv historien ud fra, hvordan hun føler og tænker om det, hun foretager sig. Eleverne kan lade sig inspirere af følgende spørgsmål:

- Hvad tænker Rahi på, når hun vågner om morgenen?
- Hvad tænker hun på, når hun arbejder derhjemme?
- Hvad lærer hun i skolen? Hvad kan hun lide i skolen?
- Hvad drømmer hun om natten?

Opgaver i Book Creator eller Bookie

I den digitale bogskabelon til mellemtrinnet i Book Creator og Bookie findes følgende opgaver til eleverne på:

Side 56-57: Her skal I møde Rahi: De læser tekst og ser videoportræt.

Side 58-59: Rahis dag: Der laves en oversigt over en dag i Rahis liv.

Side 60-61: En følelse af held: Der arbejdes med held, chancer og muligheder

Side 62-63: Verdensmålene: De skal nu på jagt efter Verdensmål i historien om Rahi. Der læses om målene på hjemmesiden: <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaalene/>

Du finder opgaverne her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

Et gedekid kalder på sin mor - symbolik og ordsprog

Portræthistorien om Rahi både starter og slutter med at hun hører "et gedekid, der kalder på sin mor". Rahi er også dagomba. De bruger mange ordsprog, når de taler sammen til hverdag. Det kan I læse om her: <https://heleverdeniskole.dk/ordsprog-og-symboler/>

Snak i klassen om symbolik og metaforer.

- Hvad er et symbol?
- Hvad er et ordsprog?
- Hvad kan det symbolisere, at Rahi hører et gedekid, der kalder på sin mor?
- Hvilke symboler kender eleverne?
- Hvad betyder ordsproget: Løgne skaber blomster, men sandhed skaber frugterne?

- Hvad betyder: "Det er aldrig for sent at gå tilbage efter det, du har glemt"?
- Hvilke ordsprog kender eleverne?

Langt fra mor og far – skriv selv

Rahi bor hos sin tante og onkel for at kunne gå i skole. Hun har ikke talt med sine forældre og søskende i fem måneder. Tal med eleverne om, hvordan de tror Rahi har det. Har eleverne selv prøvet at savne nogen? Lad eleverne skrive en historie med udgangspunkt i, hvordan det ville være at bo langt fra deres forældre. Hvad ville de savne? Bed eventuelt eleverne bruge symboler og/eller ordsprog til at beskrive, hvordan de har det.

Børnekonventionen – tal om børns rettigheder

På Rahis skole lærer pigerne om deres rettigheder. I kan læse mere om børns rettigheder under vores tema "Børnearbejde:" <https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/boern-har-rettigheder/>. Læs også hovedpunkterne i Børnekonventionen her:

<https://heleverdeniskole.dk/sites/default/files/file-attachments/unicef-CRC-poster-Boernekonventionen%20for%20boern.pdf>

Tal om rettighederne. I kan for eksempel tale om:

- Hvad er en menneskeret?
- Hvorfor findes der en Børnekonvention?
- Er Børnekonventionen også på skemaet i danske skoler? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvordan kan man sikre, at menneskerettigheder bliver overholdt?

Rahis pigeskole – paneldebat om piger og skole

I portrættet om Rahi hører vi om hendes skole kun for piger og lærernes arbejde for at pigerne forbliver i skole. Lad eleverne forberede sig til en paneldiskussion ved at læse om disse skoler i Ghana: <https://heleverdeniskole.dk/saerlige-typer-skole/> og denne artikel:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/ghana/naar-boern-ikke-kommer-i-skole/>

Derefter skal eleverne tage udgangspunkt i disse spørgsmål og forberede sig hver for sig eller i mindre grupper:

- Hvorfor er det vigtigt at gå i skole?
- Hvorfor er det vigtigt, at piger kommer i skole?
- Hvad tænker I om, at nogle børn i verden ikke kommer i skole?
- Hvorfor tror I, mange børn i Ghana ikke kommer i skole?
- Hvordan tror I, deres hverdag ser ud – hvad laver de?
- Hvordan ville jeres hverdag se ud, hvis I ikke gik i skole?

- Hvad betyder det, at uddannelse er en rettighed?
- Hvad mener I, der skal gøres for at beholde pigerne i skolen?
- Er det godt med pigeskoler? Find fordele og ulemper ved skole kun for piger.
- Hvordan kan uddannelse være med til at udvikle det nordlige Ghana?
Hvorfor/hvorfor ikke?

Organisér paneldiskussionen så 4-5 elever er panel. Hver paneldeltager har ét minut til et kort oplæg. Resten af klassen er publikum og kan efterfølgende stille spørgsmål. Læreren er ordstyrer. Som afslutning kan I finde ud af, hvilke synspunkter der har størst opbakning i klassen.

Vi spiller fodbold med Rahi – lav en reportage

Lad eleverne forestille sig, at de selv spiller fodbold, og at deres fodboldhold har været i Ghana og spille mod Rahis hold. De kan se og læse om fodbold i Ghana her:

<https://heleverdeniskole.dk/fodbold-i-ghana/>

Nu er de kommet hjem og skal skrive en reportage til den lokale avis. Følgende fire punkter skal være med i reportagen. Husk billeder.

- Hvordan var turen?
- Hvordan var landet?
- Hvordan var det at møde Rahi og hendes venner?
- Hvordan gik kampen?
- Hvordan var Rahis skole særlig? Hvilke fordele og ulemper kunne de se ved sådan en skole?

Lad evt. eleverne læse om nyhedstrekanten og nyhedskriterier her først:

: <https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/medievaerkstedet/>

OPGAVER TIL UDVALGTE VERDENSMÅL

Verdensmål 1: fattigdom - *Land og by*

Lad eleverne læse om verdensmål 1 om fattigdom i verden, Danmark og i Ghana:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-1-fattigdom-i-ghana/>

Lad eleverne beskrive, hvordan der ser ud på landet hos LæseRakettens børn (vælg for eksempel Bilengban og Happy) og hvordan, der ser ud i hovedstaden Accra i Ghana. I kan hente inspiration her: <https://heleverdeniskole.dk/accra-ghanas-hovedstad/>

Desuden kan I se billedserier fra alle de steder, hvor LæseRakettens børn bor:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/laeserakettens-boern/>

- Tal i klassen om, hvordan det mon er at bo i henholdsvis land og by i Ghana.
- Inddel eleverne i 4-6 grupper. Bed 2-3 grupper finde billeder fra livet på landet i Danmark.
- og 2-3 andre grupper om at finde billeder om livet i byen i Danmark.
- Hver gruppe laver en planche.
- Diskutér i klassen forskelle og ligheder på livet i land/by i Ghana og Danmark.

Verdensmål 4: god skole til alle børn

Opgaver i Book Creator eller Bookie

I den digitale bogskabelon til mellemtrin i Book Creator og Bookie findes følgende opgaver til eleverne på:

Side 64-65: Uddannelse til alle: Som afslutning på bogen arbejdes der med Verdensmål 4. Der læses om Oxfams arbejde.

Du finder opgaverne her: <https://heleverdeniskole.dk/opgaver-i-skoletube/>

Lav et brætspil

Lad eleverne læse om verdensmål 4 om god skole i verden, Danmark og i Ghana:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-4-skole-i-ghana/>

Børnene fra LæseRaketten vil gerne gå i skole og have en uddannelse. Bilengban og Rafik vil være læge, Happy vil være lærer og Rahi vil være sygeplejerske. Fælles for dem er, at der er forhindringer på deres vej.

Inddel eleverne i mindre grupper, som hver skal lave et brætspil, der tager udgangspunkt i de drømme og udfordringer, der er for børnene i LæseRaketten. Startfeltet er et af børnenes huse (eleverne vælger hvem) og målfeltet er for eksempel den dag, hvor barnet bliver færdig med en uddannelse.

Eleverne skal først beslutte, hvordan spillet skal se ud, og hvordan det forløber.

- Hvordan kommer man fra start til mål?
- Skal man slå med terning, vende kort, dreje med en skive eller ...?
- Hvordan skal selve banen se ud?
- Skal der være felter på pladen, hvor der skal ske noget specielt (ryk frem, ryk tilbage, prøv lykken-kort eller ...)?
- Skal man kunne slås hjem? Skal der være genveje?

Nedenstående ideer kan inspirere eleverne til kort:

- Bilengbans lommelygte har ikke mere batteri - vent en omgang.
- Happys lærer bliver på skole i tre år mere - ryk to felter frem.
- Rafiks far er syg, så Rafik må hjælpe med at passe markerne - ryk tilbage til start.
- Rahi og pigerne på skolen hjælper hinanden med lektierne - du får et ekstra slag.

Når alle grupper har lavet deres spil, kan I lave en spilletime, hvor eleverne kan prøve hinandens spil. Hent spilleplade og kort her: <https://heleverdeniskole.dk/laerervejledning-og-opgaver-2023/>

Hvis du vil lade eleverne spille et spil, men ikke lave det selv, kan I bruge Hele Verden i Skole-spillet: <https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/hele-verden-i-skole-spillet/>

Verdensmål 5: køn og ligestilling - Meningsspil

Lad eleverne læse om verdensmål 5 om køn og ligestilling i verden, Danmark og i Ghana: <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-5-koen-og-ligestilling-i-ghana/>

Rahi fra LæseRaketten må bo langt fra sine forældre for at komme i skole. På pigeskolen lærer eleverne at være aktive i undervisningen, række hånden op og sige deres mening. Med dette meningsspil skal eleverne reflektere over deres egen mening og øve sig i at argumentere for deres holdning. Med meningsspillet lærer eleverne, at der nogle gange er mange forskellige holdninger til et spørgsmål eller udsagn.

Flyt bordene i jeres klasse ud til væggene og lad eleverne stille sig på midten af gulvet. I den ene side af lokalet er man uenig, i den anden enig. Læs forskellige udsagn om politik

og etik op for eleverne - se nedenstående udsagn til inspiration. Lad eleverne placere sig i rummet i forhold til, hvad de mener om udsagnet. Spørg ind til, hvorfor de har placeret sig, som de har, og lad dem argumentere for deres placering. Man kan også bede dem argumentere for det modsatte udsagn af, hvad de har valgt.

Forslag til udsagn:

- Man kan godt klare sig uden at gå i skole.
- Det er ok, at drenge kommer i skole, og piger bliver hjemme og passer huset.
- Det er ligegyldigt, om elever har medindflydelse på deres skole.
- Det er ok, at der er forskel på rig og fattig i et land.
- Det er godt, at kun én person bestemmer i et land.
- Det er ok, at mænd bestemmer i et samfund.
- Børn skal have ret til at blive undervist på deres eget sprog.
- Det er ok, at læreren bestemmer, hvad eleverne skal lave.
- Det er ok, at forældre bestemmer over deres børn.
- Muslimer og kristne kan sagtens være venner.

Verdensmål 6: rent vand og sanitet - *Den dag vi bar vand*

Lad eleverne læse om verdensmål 6 om rent vand og sanitet i verden, Danmark og i Ghana: <https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-6-rent-vand-og-sanitet-i-ghana/>

Mange mennesker i verden har ligesom Bilengban ikke rindende vand i deres huse. De må hente vand i en brønd eller ved en flod. Det er ofte børnene i familien, der henter vand. Nogle børn går rigtig langt hver dag for at hente vand.

Bilengban og hans mor bærer mange liter vand hjem. I skal nok øve jer med en lille smule først. Gode råd: udendørs, regnslag eller skiftetøj.

- Øv jer i at gå med en spand med vand på hovedet
- Lad os forestille os, at der er 2 km fra jeres hus til det sted, hvor I henter vand. I skal hente vand 3 gange om dagen. Hvor mange kilometer går I om dagen? Der kan være 10 liter vand i jeres spand. Hvor mange liter vand henter I om dagen? Gæt på hvor lang tid I skal bruge på at hente vand på én dag.
- Diskutér i klassen, om I har hentet nok vand til en persons forbrug på en dag. (Danmark cirka 106 liter – de fattigste i Ghana cirka 5-35 liter)
- Del klassen op i grupper med fire elever i hver. Opmål 20 meter fx på en fodboldbane – lad eleverne gå en "vandstafet" indtil de har båret nok vand og gået nok km i forhold til de resultater, de fik i de første opgaver.

Verdensmål 10: ulighed - *Balancelæg om ulighed*

Lad eleverne læse om verdensmål 10 om ulighed i verden, Danmark og i Ghana:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-10-ulighed-i-ghana/>

I det nordlige Ghana kommer et ud af tre børn aldrig i skole. Selvom det er gratis at gå i skole, er der mange familier, som ikke har råd til at sende deres børn i skole. Når børnene er i skole, kan de ikke arbejde i marken, passe kvæg eller hjælpe til med huslige pligter. Dertil kommer, at det koster penge at købe skoleuniform, bøger, blyanter og hæfter, og det har flere familier ikke råd til.

I skal bruge: Kapsler, glaskugler eller lignende – én til hver elev.

Sådan gør I:

- Alle eleverne får udleveret en kapsel eller en glaskugle. Eleverne skal nu forestille sig, at kapslen/glaskuglen symboliserer deres uddannelse og fremtid. Den skal eleverne passe godt på.
- Eleverne skal placere kapslen på deres knyttede hånd ligesom på billedet og gå rundt i lokalet.
- Hver elev skal nu forsøge at puffe til de andres hænder, så de taber deres kapsler – men uden selv at tabe sin egen kapsel.
- Læreren siger løbende bevægelser, som eleverne skal lave, mens de balancerer med kapslen på hånden. (Eksempelvis: stå på et ben, drej rundt, ned i knæ, gå på tæer, trippe, hinke mm.)

Eleverne kan prøve at være sammen to og to. Nu skal eleverne forsvare én kapsel i par og samtidig forsøge at vælte de andre elevers kapsler.

Aktiviteten kan varieres ved, at der løbende indføres forskellige ulighedsparemetre – regler for, hvem der må være med eller hvordan de må være med. Læreren kan bruge de vedlagte ulighedsparemetre, eller lade eleverne komme med bud på ulighedsparemetre, som kan inddrages i legen.

Afslutningsvis kan læreren fortælle om hvordan uddannelse kan skabe mere balance i et samfund – både i Danmark og i Ghana.

Forslag til ulighedsparemetre:

1. Alle dem med blå øjne må ikke deltage i legen.
2. Alle dem, som har sort tøj på, må bruge to hænder til at holde på kapslen.
3. Alle dem med hvide sokker skal lukke øjnene.
4. Alle dem, som ikke kan lide spinat, skal gå baglæns.
5. Alle dem, som kan lide chokolade, må kun gå på knæ.
6. Alle drengene må ikke deltage i legen.
7. Alle pigerne må ikke deltage i legen.
8. Alle dem, som har en lillebror, skal gå sidelæns.
9. Alle dem, som kan lide Tiktok, må ikke deltage i legen.
10. Alle dem, som har en storesøster, må ikke deltage i legen.
11. Alle dem, som ikke laver lektier, må ikke deltage i legen.
12. Alle dem, som spiser slik, må ikke deltage i legen.
13. Alle dem, som spiller badminton, må ikke deltage i legen.
14. Alle dem, som spiller playstation, må ikke deltage i legen.
15. Alle dem med lyst hår må ikke deltage i legen.
16. Alle dem med cowboybukser må ikke deltage i legen.
17. Alle dem med søskende må ikke deltage i legen.
18. Alle dem med mobiltelefoner må ikke deltage i legen.
19. Alle dem, som kan lide Justin Bieber, må ikke deltage i legen.
20. Alle dem med... find selv på flere eller få elever til at komme med forslag til flere uretfærdighedsregler.

Verdensmål 13: klima - *Rafiks far venter på regn*

Lad eleverne læse om verdensmål 13 om klima i verden, Danmark og i Ghana:

<https://heleverdeniskole.dk/verdensmaal-13-klima-i-ghana/>

Rafik fortæller, at hans far venter på regn. Rafik hjælper sin far i jordnødde-marken efter skole. Hvis ikke regnen snart kommer, får de en dårlig høst. I Ghana har årstiderne forandret sig meget, og det er især folk i den nordlige del af landet, det går ud over.

Lad eleverne læse om, hvordan klimaet og årstiderne ændrer sig i Ghana:

<https://heleverdeniskole.dk/toerke-og-oversvoemmelse/>

Snak i klassen om:

- Hvilke historier i LæseRaketten fortæller om, at klimaet er forandret?
- Hvordan påvirker det regntiden?
- Hvordan har det påvirket floderne?
- Hvilken betydning har det for de fattigste familier, hvis høsten bliver dårlig?
- Hvad betyder det for dyrene?
- Hvad gør det ved jorden og markerne?
- Hvad kan familierne gøre?
- Hvordan kan vi mærke klimaforandringerne i Danmark?
- Hvad kan vi gøre i Danmark?